

PAX

Vrede.
Wie
durft?

Magazine.

#1 Lente 2020
www.paxvoorvrede.nl

Films
in strijd
tegen
haat

**Pasen vieren,
wereldwijd**

**Anna Timmerman:
'Veerkracht mensen geeft
me hoop'**

Verskil moet er wezen

Foto: Sandra Kalsbeek

Jarenlang sierde Helma Maas deze kolom van het magazine met haar reflecties op wat collega's en partners doen in de gebieden waar PAX aan vrede werkt. Na haar afscheid is dat aan mij. Ook op de plek waar Jan Grutters zijn beschouwingen met je deelde nu een nieuwe gezicht. Anna Timmerman, onze nieuwe algemeen directeur, vult die column vanaf nu. Verderop in het magazine een kennismakingsgesprek met haar, onder andere over waar ze de meeste hoop uit put: "Dat er altijd weer mensen zijn die het opbrengen om de scherven bij elkaar te rapen, een potje te gaan koken, je een stoel aanbieden en zeggen: 'Ga zitten, we gaan praten, we beginnen opnieuw.'"

Het is bijna Pasen. Lotte Kwak vroeg onze partners hoe ze dat vieren. Een christen in Palestina beleeft het anders dan een geloofsgenoot in Zuid-Soedan of Colombia. Alle drie komen ze aan het woord. Er is een rode draad: het verlangen naar saamhorigheid, in een wereld waarin verschillen steeds breder worden uitgemeten.

Over verschillen gesproken... daar gaat de Vredesweek van dit jaar over. Het thema: 'Vrede verbindt verschil'. Het is niet de bedoeling verschillen weg te nemen, dat kan niet en moeten we ook niet willen. Maar er beter mee omgaan, dat is noodzaak. Want de samenleving kan dialoog goed gebruiken, van alle kanten, uit alle hoeken. Even terug naar Pasen. Ik schreef er een gedichtje over en deel dat graag met je. Noem het onbeschaamd of niet, verschil moet er wezen...

Pasen

**De terugkeer van de lentezon, zoals het ooit begon
Van het ongerezen brood, naar de overwonnen dood
Iaet Pasen een belofte zijn, langs vreugde en langs pijn
dat de Ijefde nooit verzaakt, en wat stuk is heel maakt** ♦

Hein Bosman

Wil je PAX Magazine cadeau geven of wil je je juist uitschrijven, mail dan naar PAXMagazine@paxvoorvrede.nl. Ook reacties op het blad zijn zeer welkom op dat e-mailadres.

6

Gesprek met Anna Timmerman

Een gesprek met de nieuwe algemeen directeur van PAX over vrede, kinderen die haar een spiegel voorhouden en de schaduwkant van de digitalisering van samenlevingen wereldwijd.

8

Pasen over heel de wereld

Pasen komt er aan. Hoe gaat het er deze periode eigenlijk aan toe in andere landen? Drie partners van PAX vertellen hoe zij de belangrijke dagen vieren.

Colofon

PAX Magazine Nummer 1/ Lente 2020

PAX staat voor vrede. Samen met mensen in conflictgebieden en kritische burgers in Nederland werken wij aan een menswaardige en vreedzame samenleving, overal in de wereld.

PAX Magazine verschijnt elk kwartaal en wordt toegezonden aan donateurs, sympathisanten en andere geïnteresseerden.

Redactie Hein Bosman, John Tyler, Lotte Kwak, Sandra Kalsbeek.

Aan dit nummer werkten mee Anna Timmerman, Vincent Vrijhoef, Joris van de Sandt, Lotte Kwak, Maaike Beenes, Anna Klinkspoor, Astrid van Heezik.

Fotografie o.a. Lize Kraan, Bob Karhof, Anna Klinkspoor, Bert Abbing en PAX-archief.

Basisvormgeving Het IJzeren Gordijn, Amsterdam
Vormgeving Van Deventer, 's-Gravenzande
Drukkerij Van Deventer, 's-Gravenzande
ISSN 2352-300X

PAX

St. Jacobsstraat 12
3511 BS Utrecht
Postbus 19318
3501 DH Utrecht
Tel: 030 - 233 33 46
PAXmagazine@paxvoorvrede.nl
www.paxvoorvrede.nl
IBAN: NL03TRIO 0390 5150 00

'PAX Magazine' is beschikbaar in gesproken vorm voor mensen met een leesbeperking bij de Christelijke Bibliotheek voor blinden en Slechtzienden. Wilt u een abonnement op dit tijdschrift in een aangepaste leesvorm of wilt u hierover meer informatie? Dan kunt u contact opnemen met de CBB, tel. 0341 - 565499, e-mail: info@cbb.nl

Mijn eerste weken bij PAX, **overall zie ik durf**

10

Vrede komt er in Irak alleen van onderop

Het is onrustig in Irak. Nu ook buurland Iran een steeds grotere, negatieve, invloed krijgt in het land, wordt vredeswerk steeds belangrijker. “We investeren in een jonge generatie die inziet dat de cyclus van geweld doorbroken moet worden.”

12

Boerenmacht in beweging in Colombia

Guerrilla's, paramilitairen... overall rond de Colombiaanse Deyis Margarita Carmona Tejada was geweld. De streek waarin zij woont is zwaar getroffen door conflicten. Al van jongs af aan zet Deyis zich in voor haar regio, en door haar positieve en zelfverzekerde houding krijgt ze veel voor elkaar.

14

Films in strijd tegen haat

Een stortvloed aan geweld in Zuid-Soedan die al jaren ontelbare hoeveelheden levens kost. Hoe bestrijd je zoiets? Door in te zien wie het geweld pleegt – jonge mannen met wapens – en je daarop te richten. Met mobiele bioscopen die aansprekende films laten zien over verzoening.

Het zijn mijn eerste weken bij PAX in Utrecht en elke dag hoor ik inspirerende verhalen van mensen die opkomen voor hun rechten en mensen bij elkaar brengen. De verhalen van partners ook, die met heel veel lef proberen de wereld een stukje mooier te maken.

Mijn nieuwe kantoor is nog wat rommelig. Ik heb dan wel een bureau, maar nog geen kasten. Op de grond liggen boeken en rapporten die ik graag wil lezen. Er schijnt een druilerig zonnetje door het raam naar binnen. Hier ontvang ik mijn nieuwe, Zuid-Soedanese collega John Malith Mabor en Reverend James Dong, een van onze partners. Onverschrokkenheid, heel veel geduld, goed luisteren en het zoeken naar gedeelde belangen van strijdende partijen – dat zijn een paar van de ingrediënten die bijdragen aan het succes van hun werk. “Ik was een soort boodschapper en reisde tussen de strijdende partijen, de Dinka en de Nuer, om berichten over te brengen. Beide partijen wilden erkenning voor het leed dat hen was aangedaan.” John spreekt langzaam en zachtjes, zonder opsmuk, over misschien wel de gevaarlijkste missie van zijn leven. Wat een durf.

Tijdens de vergadering van de Pax Christi-ledenraad een paar dagen later vertelt Ton Schepens over de vrede-stocht afgelopen december in Helmond. Georganiseerd door twee kerken, katholiek en protestant, en een moskee. Een flinke en diverse stoet mensen liep de vrede-stocht, eindigend met een mooie ontmoeting in de Fatih-moskee. Ton vertelt dat het bij elkaar brengen van de organisaties en mensen zeker geen vanzelfsprekendheid is. “En toch lukt het elke keer weer”, zegt Ton. “Dankzij de inzet van de vrouwen in de beide gemeenschappen. Zij maken het mogelijk.”

Weer wat later vertelt een van onze partners me over het belangrijke werk dat in Irak gebeurt: “We train people to become peace builders”. Dat klinkt wellicht weinig gevaarlijk, maar dan de context... terwijl de internationale spanningen oplopen en demonstranten in de Irakese straten worden neergeschoten; gaan deze mensen door. Met steun van PAX trainen ze nieuwe bruggenbouwers en strijden ze tegen het geweld tegen vrouwen. De slogan van PAX krijgt elke dag een diepere betekenis:

Vrede, wie durft? ♦

Anna Timmerman, algemeen directeur PAX

Steun ook vredesactivisten wereldwijd op Bevrijdingsfestivals 2020

In Nederland vieren we dit jaar dat we al 75 jaar in vrijheid leven. Op veel plekken in de wereld zijn nog iedere dag mensen in gevaar die helaas geen Bevrijdingsdag kunnen vieren. Dappere vredesactivisten strijden op die plekken iedere dag voor een samenleving zonder oorlog en onderdrukking. PAX werkt samen met veel van deze vredesactivisten. Op 5 mei, onze Bevrijdingsdag, willen we laten zien dat mensen in Nederland aan hen denken door ze een hart onder de riem te steken. Je kunt dit jaar op acht Bevrijdingsfestivals je solidariteit tonen door vredesactivisten een persoonlijke boodschap te sturen. Stuur ze een hoopvolle PAX Duif met je eigen tekst, of ga op een mega groepselfie voor een van de hoofdpodia.

Word vrijwilliger

Wil jij op 5 mei op één van de Bevrijdingsfestivals festivalgangers uitnodigen om met de solidariteitsactie mee te

doen en helpen bij de op- en afbouw? Ben je tussen de 18 en 30 jaar, en heb je interesse? Stuur dan een mailtje naar bolle@paxforpeace.nl. Trouwens, PAX is vanaf dit jaar officieel partner van het Nationaal Comité 4 en 5 mei. "Want het vieren van vrijheid is net zo belangrijk als weten dat anderen dat nog niet kunnen. We kunnen allemaal iets voor vrede betekenen."

Minder vooroordelen en discriminatie bij scholieren **dankzij PAX-project**

Het project *Verhaal van een vluchteling* helpt het verminderen van vooroordelen, stereotypen en discriminatie. Dat blijkt uit onderzoek van het Kennisplatform Integratie en Samenleving (KIS). Het is een bevestiging van wat we bij PAX al wisten: elke keer dat een voormalig vluchteling zijn of haar verhaal vertelt voor een schoolklas opent dat ogen en harten. Of zoals een van de 10.000 leerlingen die een vluchtverhaal aanhoorde zegt: "Het is verfrissend om zo'n verhaal te horen vanuit het perspectief van een vluchteling en niet vanuit het nieuws. Ik heb er veel van geleerd."

Ervaringsverhaal

Het project *Verhaal van een vluchteling* bestaat uit een gastles van een Syrische spreker, een serious game over de moeilijke keuzes die mensen tijdens een oorlog moeten maken én een nagesprek met de klas. In de publicatie *7 gouden tips voor antidiscriminatiemethodes* in het onderwijs geeft het KIS tips over hoe vooroordelen, stereotypen en discriminatie te bestrijden. Daarvoor is onder andere onderzoek gedaan naar *Verhaal van een vluchteling*. "Door

een ervaringsverhaal te vertellen waarin de emoties en gevoelens van de verteller aan bod komen, leven ook leerlingen die zelf minder te maken hebben (gehad) met discriminatie zich makkelijker in in iemand die hiervan wel slachtoffer is (geweest)", aldus het onderzoek. "Docenten hebben de indruk dat leerlingen hierdoor vaak een heel ander, positiever en gevarieerder beeld krijgen van vluchtelingen: ze gaan vaak meeleven met de verhalen van vluchtelingen en ervaren dat vluchtelingen zeker niet voor niets hun land ontvluchten."

'Mijn hart geraakt'

Daardoor stelt het KIS dat interventies zoals *Verhaal van een vluchteling* essentieel zijn om 'aan te sluiten op de ervaringen en beleevingswereld van jongeren'. Of zoals een leerling na afloop van de les zei: "Je verhaal heeft mijn hart geraakt, ik wens je veel succes in de toekomst."

Verhaal van een vluchteling is een project van PAX en Critical Mass en wordt gesteund door de Nationale Postcode Loterij. Kijk op www.verhaalvaneenvluchteling.nl voor meer informatie.

Weerbaar

PAX is vanaf dit jaar de uitzendende Nederlandse organisatie van het Ecumenical Accompaniment Programme in Palestina and Israel (EAPPI). EAPPI biedt bescherming door aanwezig te zijn bij kwetsbare Palestijnse gemeenschappen, monitort mensenrechtenschendingen, ondersteunt Israëliëse en Palestijnse vredesactivisten en lobbyt voor een einde aan de Israëliëse bezetting van de Westbank en Gaza. Het programma is een initiatief van de Wereldraad van Kerken en is begonnen in 2002 als antwoord op een vraag van de kerken in Jeruzalem. PAX steunt in Israël en Palestina lokale partners bij het weerbaar maken van gemeenschappen, het promoten van menselijke veiligheid en gelijkheid in het politieke, culturele en sociale domein en PAX bestrijdt onrecht dat volgt uit de voortdurende bezetting.

Thema Vredesweek 2020: Vrede verbindt verschil

De groeiende diversiteit in Nederland roept veel reacties op. Nieuwsgierigheid en vreugde, maar ook racisme en angst voor het onbekende. De Vredesweek 2020 gaat over het omgaan met die verschillen. Over hoe belangrijk het is het verhaal van de ander te leren kennen, in plaats van te blijven hangen in het eigen gelijk. Daarom kiest vredesorganisatie PAX de komende Vredesweek voor het thema *Vrede verbindt verschil*.

We leven in Nederland al 75 jaar in vrede en vrijheid. Die zijn er niet vanzelf gekomen, en blijven ook niet vanzelf bestaan. Volgens sommigen staan ze onder druk. Onderzoek wijst uit dat de sociale cohesie afneemt als het aantal mensen met verschillende achtergronden groter wordt. Het vertrouwen in de buurt neemt af, net als het gevoel van thuiszijn. Gelukkig weten veel mensen dat diversiteit goed kan zijn voor een samenleving, ook al zien ook zij de spanningen die het met zich meebrengt. Die mensen zien verschil als een zegen, dat het een aanvulling kan zijn op jezelf.

Ontmoet elkaar

PAX werkt al vanaf haar ontstaan, net na de Tweede Wereldoorlog, aan manieren waarop mensen met verschillende culturen en talen samen kunnen leven. In de periode na de oorlog heet dat verzoening, tussen mensen die tot voor kort vijanden waren. Die verzoening kon er alleen komen door ontmoetingen

en gesprekken. Met genoeg tijd om te luisteren naar elkaars verhalen. Hoe echter en oprechter de verhalen, hoe steviger de band die ontstaat. Ontmoet elkaar daarom. En let niet alleen op wat goed is voor jezelf. Let ook op wat goed is voor een ander.

Vertel verhalen

Het vraagt lef om de verschillen op te zoeken. Toen, kort na de oorlog, en nu in 2020. Vluchtelingen krijgen hier lang niet van iedereen een warm welkom. Vertel dan als gevluhte Syriër maar eens je verhaal op scholen in Nederland. Je moet maar durven. Maar juist op scholen komen jonge mensen samen met allerlei etnische, religieuze, culturele en sociale achtergronden. Dus juist daar komt PAX met het project *Verhaal van een vluchteling*. En wat blijkt? Vooroordelen, stereotypen en discriminatie nemen af. Vertel verhalen. Vrede verbindt verschil. Doe ook mee!

Ga naar vredesweek.nl.

PAX voerde actie voor partners in Syrië

De oorlog in Syrië verjaagt mensen uit hun huizen, uit hun stad. Ook mensen die strijden voor vrijheid zijn op de vlucht voor bombardementen en de legers van Assad. Na het ter perse gaan van dit magazine kan de situatie alweer zijn gewijzigd. Maar het is onwaarschijnlijk dat de situatie voor de onschuldige activisten veel verbeterd is. Eind februari waren er 900.000 vluchtelingen in een gebied dat met de dag kleiner werd. Ze zaten gevangen, want aan de ene kant waren er de optrekkende legers van Assad en aan de andere kant de grens met Turkije die potdicht zit. Daarom startte PAX eind februari een kortlopende actie (inmiddels afgeronde) om financiële steun te verzamelen voor onze partners en contacten in Syrië.

Een van onze partners, Ahmed, benadrukt steeds dat hij iedere stem en iedere mogelijke morele steun van ons nodig heeft: **"Ik begrijp heel goed dat mensen machteloos voelen. Maar we kunnen het ons niet permitteren om op te geven. Daarbij komt: we hebben jullie nodig. Jullie zijn onze stem om te vertellen wat er gebeurt. En jullie zijn vrij om de dingen te zeggen die wij hier niet kunnen zeggen."**

Blijf ook op de hoogte van de situatie in Syrië en hoe het 'onze mensen' daar vergaat: bezoek onze website voor nieuwsartikelen, de blogreeks Bellen met Idlib en onze social media.

Nieuwe directeur PAX:

Optimist te midden van conflict en oorlog

Door: Hein Bosman

Een positief ingesteld persoon die levens wil raken, dat is Anna Timmerman, sinds begin dit jaar de nieuwe algemeen directeur van PAX. Timmerman heeft in het verleden zowel privé als professioneel gestreden voor mensenrechten en gaat daar bij PAX mee door. Een gesprek over vrede, kinderen die haar een spiegel voorhouden en de schaduwkant van de digitalisering van samenlevingen wereldwijd. "Je kunt je omringen met gelijkgestemden zonder nog te hoeven weten wat er aan 'de andere kant' gebeurt."

Anna Timmerman (1972) is geboren in Purmerend en groeit op in Amsterdam. Tijdens een schoolreis naar Rome, wandelend tussen al die oudheid, weet ze het ineens zeker: 'Ik ga geschiedenis studeren'. Daarmee is ze de eerste van de familie die naar de universiteit gaat, de UvA. Ze heeft zich al jong verdiept in het jodendom, en daarna in het christendom en boeddhisme. Tijd om ook de islam te bestuderen. "Ik ben me gaan richten op de contemporaine geschiedenis van het Midden-Oosten en de islam. Ik had het idee dat er nog veel zou gaan gebeuren in het Midden-Oosten en Noord-Afrika." Ze leert het gebied beter kennen door, na haar studie, als reisleider te werken in Syrië, Jordanië, Egypte en, iets verderop, in Jemen. "Een prachtig land, Jemen, het doet me pijn te zien hoe de Jemenieten daar nu lijden."

Fout gaat het in meer landen in de regio. Reden tot doemdenkenrij?

"Ik ben een erg optimistisch persoon en ik geloof in de veerkracht van mensen. Ik heb veel geleerd van mensen als Frieda Menco, medeoprichter van Humanity in Action, waar ik jaren werkte. Frieda had Auschwitz overleefd en ze bouwde daarna een nieuw leven op. Die veerkracht van mensen,

'Ik ben trots hier te mogen werken'

Anna Timmerman, sinds begin dit jaar de nieuwe algemeen directeur van PAX.

dat geeft mij hoop. Dat er altijd weer mensen zijn, die het opbrengen om de scherven bij elkaar rapen, een potje te gaan koken, je een stoel aanbieden en zeggen: 'Ga zitten, we gaan praten, we beginnen opnieuw.' Dát geeft me altijd weer hoop. Mensen die dat ook vandaag nog doen, die wil ik steunen, dat zie ik als plicht."

Heb je die plicht, als mens?

"Iedereen moet dat voor zichzelf bepalen, maar ik voel het zo. Ik heb bij PAX collega's die dat plichtsgevoel delen. Die zich in willen zetten voor vrede. En ze doen dat op een indrukwekkende manier. Ik kende het werk van PAX vanuit mijn werk als

directeur van Human Rights Watch en wist toen al: daar zitten experts. Dat is nu alleen maar bevestigd. Als voorbereiding heb ik veel gelezen van ons werk, onze publicaties zijn van hoge kwaliteit. Tel daar bij op de diepe betrokkenheid die PAX'ers hebben bij de mensen voor wie we het doen, en dan weet je waarom ik trots ben hier te mogen werken.”

Wat heb je tijdens je jaren in het Midden-Oosten opgestoken?

“Ik studeerde midden jaren negentig zes maanden op de Westelijke Jordaanoever, aan de universiteit van Bir Zeit. Toen dachten we nog dat het goed zou komen daar, met de vrede. Arafat was teruggekeerd naar Gaza, en hij en Yitchzak Rabin

Er zijn altijd mensen die zeggen: 'Ga zitten, we gaan praten, we beginnen opnieuw'

hadden elkaar eerder de hand geschud. Maar terwijl ik daar zat, werd Rabin neergeschoten en werd duidelijk dat het mis zou gaan. Ik heb gezien wat het betekent om onder een bezetting te leven. Met mijn blonde haar had ik er zelf weinig last van, maar ik woonde er met Palestijnse meiden die er wel onder leden.

Ik had een huisgenoot uit Gaza die haar moeder al vijf jaar niet had kunnen zien. Door dat soort dingen zie je ineens wat zo'n bezetting betekent.”

Je hebt een paar jaar als freelancer gewerkt. Wordt het wennen, hier op kantoor?

“Ik miste het om onderdeel te zijn van een grote organisatie die werkelijk iets betekent in de wereld, die dingen aan de gang krijgt en oplossingen biedt. Dat is aantrekkelijk aan PAX. En er zijn nog genoeg uitdagingen. Neem de digitalisering, die heeft veel invloed op vredesopbouw en conflict, op hoe mensen elkaar zien en hoe ze met elkaar in gesprek gaan. Daar moeten we bij PAX goed naar kijken.”

Door die digitalisering horen meer over en van 'de ander'. Maar de verschillen hoor je ook luider en duidelijker...

“Het is nu makkelijk om in je eigen bubbel te blijven. Het min of meer objectieve Acht Uur Journaal schotelde alle kijkers hetzelfde verhaal voor over wat er gebeurde in de wereld. De afweging van wat belangrijk en niet belangrijk was, werd al gemaakt voor ons. Nu kunnen we dat zelf bepalen. Dat is een groot voordeel, maar het nadeel is dat je kunt omringen met gelijkgestemden die je bevestigen in wat je denkt. Zo kom je niet te weten wat er aan 'de andere kant' gebeurt. Ik merk ook aan mijn kinderen dat algemene ontwikkeling over de landen in de wereld mist als je het vergelijkt met onze generatie.”

Hoe zit je privéleven eigenlijk in elkaar?

“Mijn partner en ik wonen in Amsterdam, samen met onze twee kinderen, van 11 en 13, een meisje en een jongen. Ha, ja, inderdaad een goeie gender balance. Geen huisdieren overigens, ben er allergisch voor. Welke muziek ik luister? Van alles. Bach, ja. Maar ook graag rustige pianomuziek van Sátie. Daarnaast veel popmuziek, van Elton John tot Stromae, en mijn kinderen brengen dan weer dingen in die naar hun smaak zijn, zoals Billie Eilish. Ik kan sowieso veel van ze leren. Ze houden me een spiegel voor en durven alles tegen me te zeggen. Ze laten je zien wanneer je jezelf tegenspreekt. Mijn dochter vond het leuk dat ik ging solliciteren bij PAX. Vanaf het begin zei ze: 'Dit gaat het worden'. Ook als ik dacht dat een gesprek beter had kunnen lopen. 'Je hebt het goed gedaan', zei ze dan. Een elfjarig kind dat mij vertelt dat het goedkomt. Dat is genieten.”

Als afsluiter... heb je een levensmotto?

“Mijn motto is simpel: het beste ervan maken. Mijn ringtone is Always look on the bright side of life. Zo sta ik in het leven. Ik ben iemand die zingeving belangrijk vindt. Mijn ouders zijn van katholieke huize, maar ze hebben me niet religieus opgevoed. Mijn oma stond nog met Jos Brink in De Duif in Amsterdam. Er werd gezongen, gebeden, maar ook kritisch gekeken naar het geloof. Als kind vond ik dat geweldig, dat ze zo nadacht over haar geloof, met een feministisch perspectief. Zelf wil ik mijn talenten inzetten voor iets groters. En PAX werkt aan dat grotere, aan menselijke waardigheid en solidariteit. Ik ben dankbaar dat ik daarbij mag helpen.” ♦

Pasen de wereld rond

Door: Lotte Kwak

Pasen komt er al bijna aan. Hier in Nederland liggen de winkels al maanden vol met paaseieren en worden de paasvieringen voorbereid, maar hoe gaat deze periode er eigenlijk aan toe in andere landen? Drie partners van PAX vertellen.

Colombia

Palestina

Colombia

Decio Paganquiza is een advocaat wonende in Popayán, Cauca, in Colombia. Hij werkt nauw samen met PAX en inheemse autoriteiten in het steunen van slachtoffers van het gewapende conflict in de regio.

“In Colombia noemen we de week van Pasen de Semana Santa, de Heilige Week. Ik woon in Popayán, een van de meest religieuze steden van het land. De Semana Santa is dan ook erg belangrijk voor onze stad, en het wordt hier uitgebreid de hele week gevierd. Wat het meest in het oog springt zijn de kleurrijke processies die je door de hele stad ziet. Alle kerken in de stad halen hun heiligenbeelden uit de opslag, en bereiden ze voor op de processies. Dit is niet een kwestie van de beelden van zolder halen en ze meteen kunnen presenteren aan het publiek – dit is een proces waarbij de beelden met veel zorg en respect worden aangekleed en de wagens, waarop ze door de straten gedragen worden, uitgebreid worden versierd. Dit proces is open toegankelijk voor

bezoekers en toeristen, die vinden het vaak leuk om deze voorbereidingen te zien en mee te helpen. De Semana Santa is sowieso echt een toeristentrekker, en wordt nóg kleurrijker door de ontelbare toeristische kraampjes met allerlei handgemaakte souvenirs.

De processies vinden tijdens de Semana Santa dagelijks plaats, en iedere dag wordt opgedragen aan een andere heilige. Ze beginnen in de avond en kunnen wel tot 2 uur 's nachts duren. Iedereen mag meelopen – ik heb vaak met mijn nichten en neven meegelopen toen we jonger waren. We liepen dan bijvoorbeeld met kaarsen achter de processiewagens aan. De afgelopen jaren doet mijn eigen nichtje Carolina ook mee, als ‘sahumadora’ (zie foto). Dat is een belangrijke rol, ze loopt voor de processiewagen met de heiligenbeelden van Jezus en Maria, en zorgt voor een symbolische reiniging van de omgeving door de wierook die ze meedraagt. Het is een rol waar je voor gekozen moet worden, een grote eer. Ik ben dan ook erg trots op haar.”

Palestina

Hilda Issa is uitvoerend directeur van PCPD (Palestinian Center for Peace and Democracy). PCPD en PAX werken met jongeren in Palestina aan processen van sociale inclusiviteit en democratisering.

“Pasen wordt bij ons verdeeld gevierd. In Palestina is namelijk maar twee procent van de inwoners christen, en dan zijn er daarbinnen ook nog eens veel verschillende groepen. Het is jammer dat de verschillende groepen het paasfeest niet samen vieren, we zijn al met zo weinig. De een houdt namelijk de Oosterse data aan, en de ander de Westerse data.

Ondanks dat we als christenen in de minderheid zijn en er in Palestina spanningen voorkomen tussen verschillende religieuze groepen, kunnen we wel in het openbaar Pasen vieren. We hebben hier in Palestina natuurlijk de nodige heilige plaatsen, daar komen veel toeristen op af. Onder politiebegeleiding vinden er optochten plaats. De week voor Pasen is belangrijk bij ons, we noemen dit de ‘Week van het Lijden’. Op Witte Donderdag is een van de eerste grote optochten: de tocht naar de Olijfberg, waar Jezus bad met zijn discipelen. Op Goede Vrijdag lopen we in Jeruzalem dezelfde route als Jezus liep met het kruis; we stoppen en bidden op alle plekken waar hij ook stopte. En op zaterdag is de laatste grote viering op straat, daarna keren we meer naar binnen.

Op zondag en maandag bezoeken familieleden en burens elkaar thuis om samen te lunchen. Er is een paaseieren speurtocht voor de kinderen, en we bakken een cake met dadels, die de kroon van Jezus representeert. Tot vijf jaar geleden bezochten ook onze islamitische burens ons om ons te feliciteren met het paasfeest, maar door het opkomende islamitische fundamentalisme gebeurt dat nu helaas niet meer. Ze durven zich niet meer positief uit te laten over christelijke tradities. Dat is jammer, want de band met onze burens was altijd goed.”

Zuid-Soedan

Reverend James Ninrew woont in Juba, Zuid-Soedan. Met zijn organisatie 'Assistance Mission for Africa' werkt hij aan inclusieve vrede. Dit doet hij door rivaliserende bevolkingsgroepen weer met elkaar in dialoog te brengen en de positie van vrouwen in deze dialoog te versterken.

“Pasen is in Zuid-Soedan veel meer dan alleen die ene week vol heilige dagen. Het is het eindpunt van een persoonlijke en spirituele reis. Deze reis begint direct na Kerst; de maanden tussen Kerst en Pasen vormen een periode waarin mensen veel nadenken over het leven en de daden van Jezus, en hoe ze deze in hun eigen leven kunnen integreren. Dit is allemaal in voorbereiding op een nieuwe fase in hun leven, die tijdens de paasviering wordt afgetrapt. Het nemen van de heilige communie tijdens de paasviering kun je ook wel zien als een overgangsmoment tussen het oude en het nieuwe leven. Een moment om stil te staan bij waar je vandaan komt, en waar je naartoe wilt. Pasen is dus een positieve periode waarin je weer een nieuwe kans krijgt om het leven voor jou de juiste invulling te geven.

Tijdens de paasvieringen is het bij ons traditie dat er jeugdtheatergroepen in de kerk optreden. Zij voegen een lichte en humoristische toon toe aan de zwaarte van de diensten. De manier waarop ze zich kleden en acteren is grappig en aansprekend. Het zorgt ervoor dat mensen hun aandacht bij de dienst kunnen houden, voor sommigen is het zelfs een hulpmiddel om niet in slaap te vallen. Onze paastradities stoppen niet in de kerk, ze gaan thuis door. Iedereen nodigt vrienden en familie thuis uit om samen te eten. En, nog belangrijker, mensen gaan op pad om het samen te vieren met minder bedeeden. Er worden ziekenhuizen en gevangenissen bezocht. Sommigen plannen zelf zo'n bezoek, maar er worden ook groepsbezoeken georganiseerd vanuit de kerken. En dat is natuurlijk waar Pasen om gaat; de betekenis van het feest samen kunnen delen.” ♦

Vrede komt er in Irak alleen **van onderop**

Het is onrustig in Irak. Tienduizenden gingen afgelopen jaar de straat op om te protesteren tegen corruptie en een falende overheid en werden brutaal verjaagd. Nu ook buurland Iran een steeds grotere, negatieve, invloed krijgt in Irak, wordt vredeswerk steeds belangrijker. "We trainen een generatie politici die inziet dat de cyclus van geweld doorbroken moet worden."

Door: Hein Bosman

Hoe, in vredesnaam, leg je in een paar woorden uit wat er allemaal mis gaat in Irak en waar dat aan ligt? Het is zo enorm complex dat er geen hapklare oplossingen lijken te zijn. Ik zit tegenover mijn collega en Irak-expert Vincent Vrijhoef. Voor me ligt een lijstje vragen met daarop de mogelijke oorzaken van de misère. Ik leg ze allemaal in één keer voor.

Wat is het meest ontwrichtende in het Midden-Oosten en Irak in het bijzonder? De strijd om olie? De religieuze onenigheid? De in het verleden door het Westen getrokken grenzen? De oprichting van de staat Israël? Slecht en corrupt bestuur?

"Allemaal! Ja, al die dingen en meer. Het meest ontwrichtende zijn machten van buiten die financiële belangen hebben in de regio en die de politiek manipuleren. Irak is strategisch van

groot belang vanwege de grondstoffen. Maar ook omdat het toegang geeft tot Syrië. Daarom vinden Iran en Rusland het zo interessant, die willen wapens kunnen leveren en hun invloedssfeer vergroten. Er is nu ook angst voor een nieuwe oorlog die wordt uitgevochten op Iraaks grondgebied. Een oorlog tussen Iran en de VS, alhoewel dat waarschijnlijk niet een direct confrontatie wordt. Een oorlog die niet de hunne is maar die hen wel zal treffen."

Er is daar al zo lang en zo vaak oorlog, wat doet dat met de inwoners?

"Irak is sinds 1977 vol gewelddadige

conflicten, oorlogen en onderdrukking. Daardoor heeft de bevolking vooral behoefte aan bescherming en

veiligheid. Ze hebben het gevoel dat partijen van hun eigen identiteit ze dat eerder kunnen geven, omdat het 'hun soort

mensen' zijn. Dus de partijen zijn zich daarom de laatste jaren meer en meer gaan profileren op basis van identiteit. Dat politieke systeem zit vast, het is een soort verzuiling met sektarische hokjes. Er zijn ook flink wat militante groepen, die ISIS hebben verslagen, die zich politiek zijn gaan organiseren. Ze hebben bij de verkiezingen veel stemmen binnengehaald. Het waren immers een soort van bevrijders. Veel van die groepen worden gesteund

'Mensen die zelf verandering willen, proberen we te versterken'

door Iran. Het zijn politiek militante bewegingen, zoals Hezbollah in Libanon, die dankzij de verkiezingen nu ineens veel formele macht hebben. Sinds de oorlog van de VS tegen Saddam Hussein probeert Iran al tien jaar een imperialistisch beleid te voeren in het Midden-Oosten en de macht uit te breiden.”

Beïnvloed door Iran of niet, willen de partijen in Irak wel vrede?

“Het lijkt erop dat er groepen zijn die weinig tot geen belang hebben bij een vreedzame samenleving, met daarin plek voor het nemen van verantwoordelijkheid, het betrekken van burgers die niet bij de eigen invloedssfeer horen, het opbouwen van een democratie en de rechtsstaat. Ze denken vooral aan zichzelf. Er wordt in Irak door een hele kleine groep al bijna 15 jaar goed verdiend aan een verdeelde samenleving. Een selecte elite bepaalt wat er gebeurt, wie de macht heeft en wie de belangrijke posities bekleedt. De verschillende groepen hebben baat bij dit systeem van verdeeldheid.”

Wat doen we als PAX aan zo'n langspekend probleem?

“We werken door heel het land zodat er in elk gebied verandering van onderop kan komen. Mensen die het conflict beu zijn, die zelf verandering willen, proberen we te versterken. Dat doen we op een inclusieve manier, we betrekken alle partijen bij ons werk: jongeren, vrouwen en mensen zonder politieke macht. We geven ze de tools en vaardigheden, de connecties en inspiratie. Onze lokale partners zijn daarin heel belangrijk. We hebben mensen getraind die nu burgemeester zijn van een dorp, middelgrote stad of zelf in het maatschappelijk middenveld zijn beland. Idealiter leiden we een hele generatie politici op die inziet dat de cyclus van conflict moet stoppen.” ♦

Om de samenleving vrediger en verdraagzamer te maken doet PAX onderzoek naar zaken die vrede in de weg staan.

Veel van dat onderzoek wordt gebundeld in rapporten die in het Engels verschijnen.

Daarmee gaan PAX-medewerkers de boer op om bij beleidsmakers en politici in Brussel, Genève, New York of in de vijftien landen waar we werken te pleiten voor betere regels. Alle publicaties verschijnen op de website van PAX.

Nonnen versus kernwapens

Megan Rice is een inmiddels 90-jarige non uit New York. In 2012, toen was ze 82, wist ze samen met andere activisten een militaire basis met kernwapens in Tennessee binnen te dringen. Het zwaar beveiligde complex bleek verre van een onneembare vesting. Ze spotten met graffiti anti-oorlogsluizen op muren. Ze moest twee jaar de gevangenis in. In 2017 ontmoette ik zuster Megan bij de VN in New York, tijdens de onderhandelingen voor het internationale verbod op kernwapens. Haar bescheiden maar vooral stoere persoonlijkheid maakten indruk op me. Ik deel mijn verjaardag met haar maar kan alleen maar hopen ooit zoveel moed en stoerheid te bezitten als zij. In het boek Holy Trientje van Anne-Gine Goemans raakt een Nederlandse non geïnspireerd door het verhaal van zuster Megan. Trientje besluit net als zij actie te gaan voeren tegen kernwapens. De mensen die zich om haar heen verzamelen hebben allemaal te maken gehad met de vreselijke gevolgen

die kernwapens en kernenergie kunnen hebben. Een van hen is een meisje dat opgroeit op de Marshalleilanden, waar de Amerikanen kernwapens testen. Haar eiland wordt onbewoonbaar door de straling. De bewoners worden naar een ander eiland geëvacueerd, waar nog steeds kinderen worden geboren zonder botten. Het boek bracht mij opnieuw dichtbij de verhalen die ik ken van de overlevenden van Hiroshima, Nagasaki, de tests bij de Marshalleilanden en in Kazachstan. Het maakt pijnlijk duidelijk hoe urgent de moed van mensen als zuster Megan is. Ook bij PAX eisen we aandacht voor de mensen die slachtoffer zijn geworden van kernwapens, om duidelijk te maken dat dit nooit meer mag gebeuren.

Door: Maaike Beenes

Reis door Colombia

Schrijfster Karin Anema reisde de afgelopen jaren door Colombia, waar de wapens na het Vredesakkoord in 2016 zouden moeten zwijgen. Maar dat doen ze niet, weten we bij PAX maar al te goed. Nog steeds worden sociale leiders vermoord. Anema gaat dan ook op zoek naar de echte verhalen achter plekken die inmiddels toeristische trekpleisters zijn. Maar ook naar plekken die daar ver vanaf liggen, in het werkgebied van PAX. Ze schrijft in 'De wet van de stilte', dat sinds kort te koop is, over ons werk én over hoe mensen de lange burgeroorlog beleefden, in hun huizen, in de straat, en waarover ze gingen zwijgen.

Colombiaanse boeren strijden voor 'goed'

Guerrilla's links, paramilitairen rechts, overall om Deyis Margarita Carmona Tejada heen was geweld. De mijnstreek Cesar waarin zij woont, in het noordoosten van Colombia, is zwaar getroffen door conflicten. Tussen 1996 en 2006 werden minstens 3.100 mensen vermoord en 55.000 boeren van hun land verdreven. Honderden mensen verdwenen, waaronder de zus van Deyis. Zij en andere bewoners organiseren zich om voor hun rechten te vechten.

Door: Joris van de Sandt

Al van jongs af aan zet Deyis zich in voor haar regio, en door haar positieve en zelfverzekerde houding krijgt ze veel voor elkaar. Nu is ze voorzitter van de gemeenschapsraad van Entre Ríos, een dorpje in de provincie Cesar in Colombia. Haar werk voor de gemeenschap begon toen haar vader haar een keer na school aansprak: "Mija -mijn dochter-, we hebben haast. Er is niemand meer om ons te vertegenwoordigen in de gemeenschapsraad van ons dorp, alleen de 'oude mannen' die er altijd zijn. We hebben jou nodig." Vanaf 1988 brak er een zware tijd aan voor de bewoners van Cesar. Ontvoeringen van belangrijke ondernemers, afpersingen van veehouders en doelgerichte moorden zaaiden angst en verderf in dit vruchtbare gebied. De percelen in Cesar waren van strategisch belang voor de guerrilla's omdat ze dicht bij de grens met Venezuela en de Serranía del Perijá lagen. Veel mensen trokken weg uit Entre Ríos uit angst voor de guerrilla's,

'Mija -mijn dochter-, we hebben jou nodig'

die naast dat ze beslag legden op grote delen van het vee, ook van elk gezin minstens één kind opeisten om bij zich te voegen. In 1996 komen ook nog eens de paramilitairen, die vechten tegen de guerrilla's en vóór de belangen van mensen die hen betalen. Hun komst betekende dat het

leven'

overgebleven vee vaak ook nog in beslag werd genomen. En het kwam steeds vaker voor dat het ene familielid voor de guerrilla's koos terwijl een ander de kant van paramilitairen koos. "De guerrilla's waren goed in het beïnvloeden van mensen. Ze waarschuwden, berechttten en bedreigden ons alsof ze de wet handhaafden. Hun rekrutering was heel heftig omdat ze kinderen meenamen. De paramilitairen daarentegen waren net huurmoordenaars; zij hadden een gericht doel. Ze vermoorden mensen wanneer ze ergens van verdacht werden, zonder verder onderzoek. De omvang van de schade aan de gemeenschap is enorm," vertelt Deyis, geëmotioneerd door haar herinneringen aan de verdwijning van haar eigen zus.

"Zonder angst, en in veiligheid. In het kort: we willen leven in vrede"

De verdwijning

Toen de paramilitairen haar zus Yaneth in 1999 meenamen was Yaneth 28 jaar oud en had ze 5 kinderen. Ze werd ontvoerd omdat ze een schuld zou hebben die ze niet had terugbetaald. De paramilitairen vertelden haar moeder: 'Huil niet om haar, gedraag je alsof je dochter op een reis is gegaan waarvan ze nooit meer terugkomt'. "Mijn vader hilde stilletjes en haar zoontje ging naar buiten om haar te zoeken in het bos," vertelt Deyis, "Mijn moeder houdt zich sterk, maar ze is er nooit overheen gekomen. Ze voelt zich hulpeloos en boos, en wil er nog steeds niet over praten." Hun hoop werd aangewakkerd toen verschillende mensen vertelden dat ze Yaneth ergens anders in Colombia hadden gezien. In 2010 kwam de bevestiging dat ze dood was. De hoop eindigde, de angst ook, maar de pijn van het gemis en de ontvoering achtervolgt hen nog steeds.

Je moet gaan

Verdrietig vertelt Deyis over de tijd dat ze gedwongen Entre Ríos moest verlaten. "In Caracolicito werden politieke en sociale leiders vermoord. Het werd een duistere tijd. Het was moeilijk voor me om mijn dorp te verlaten omdat het geweldig was om hier te wonen. We waren gelukkig. We deden trainingen met de gemeenschapsraad en leefden

in harmonie ondanks alles. Op een dag kwam ik thuis na een vergadering en zag ik dat mijn koffer gepakt was. Mijn moeder zei: 'Je moet gaan. Je mag zelf bepalen waar je naartoe gaat, maar je moet gaan.'"

Deyis vertrok naar Valledupar en had daar verschillende baantjes in kledingzaken. Op een dag liep ze echter een guerrillastrijder tegen het lijf die haar herkende als inwoner van Entre Ríos. Ze besepte dat ze zich te veel had bloot gegeven en besloot verpleegster te worden. Ze ontmoette de vader van haar kinderen, nu haar ex-partner, met wie de eerste jaren samen bijna idyllisch waren. Latere herinneringen staan echter bol van zijn seksisme, dat zo ver ging dat het haar zelfs verhinderde om te werken in een ziekenhuis in Valledupar.

Goed leven

Vandaag de dag is er niets meer over van de toen onderdanige vrouw en werkt ze al vier jaar als voorzitter van de Asamblea Campesina del Cesar por la Restitución de Tierras y el Buen Vivir (Boerenvereniging van Cesar voor landherstel en goed leven). De vereniging werd in 2012 in het leven geroepen en bestaat tegenwoordig uit ongeveer 3.500 leden. Ze eisen onder andere de grond terug die tijdens het conflict van de boeren is afgenomen en vechten samen voor een beter bestaan. Zo willen ze leven zonder angst en in veiligheid van hun land kunnen genieten. Dit doen ze door in gesprek te gaan met bedrijven en andere actoren uit de regio. Ze gaan samen een proces aan waarbij er naar elkaar wordt geluisterd, en waarbij het geweld dat de boeren heeft getroffen wordt erkend. Zo moet er een goede basis komen om de levens van de boeren van de Asamblea te herstellen.

Buen Vivir oftewel 'goed leven' zijn twee woorden die diepgeworteld zijn in het hart van de organisatie. Deyis: "Een goed leven hadden we al, dat was ons leven op het platteland. Maar dit werd onderbroken en we willen het herstellen met de waarborging van een vreedzame co-existentie. Zonder angst, en in veiligheid. In het kort: we willen leven in vrede." ♦

Films in strijd tegen haat

Een stortvloed aan geweld in Zuid-Soedan die al jaren ontelbare hoeveelheden levens kost. Hoe bestrijd je zo iets? Door in te zien wie het geweld pleegt – jonge mannen met wapens – en je daarop te richten. Met moderne en flexibele middelen, mobiele bioscopen die aansprekende films laten zien over verzoening. Het project, dat vorig jaar van start is gegaan, heet **Picturing a Common Future**, en laat een gezamenlijke toekomst zien zonder geweld.

PAX werkt samen met de Zuid-Soedanese ngo AMALNA, wat staat voor *Onze Hoop*. Zij hebben veel ervaring in het gebruiken van dialoog om met 'positieve stemmen' een cultuur van vrede en verzoening te bevorderen. De Mobile Cinema Foundation, een Nederlandse stichting, is ook partner. Met behulp van audiovisuele middelen stimuleren ze dialoog en veranderen ze opvattingen over gevoelige maatschappelijke kwesties. Zij maken de films.

De bevolking van Zuid-Soedan bestaat voor meer dan 70 procent uit jongeren, daar richt het project zich dan ook op. Samen met jongeren maken we films waarin verhalen over verzoening in Zuid-Soedan vastgelegd worden. De films zullen door het hele land getoond worden in mobiele bioscopen. Want juist films kunnen controversiële kwesties aan de kaak stellen en jeugd een stem en gezicht geven. Waar vooroordelen en gewelddadig conflict jongeren van verschillende etnische groepen tegenhouden om elkaar te ontmoeten, brengt dit project mensen juist dichterbij elkaar. ♦

Samen met jongeren maken we films over verzoening in Zuid-Soedan

ik steun PAX

Naam: **Jan Velterop**

Leeftijd: **83 jaar**

Woont in: **Enschede**

Betrokken bij PAX: **tijdens zijn deelname bij Kerk en Vrede in de jaren '60 en '70**

Hoe bent u bij PAX betrokken geraakt?

“Door de Tweede Wereldoorlog, maar ook door de beelden die vrijkwamen van Hiroshima, was mijn generatie zich erg bewust van de consequenties van oorlog. Samen met Kerk en Vrede organiseerden we in de jaren zestig en begin jaren zeventig kleine actie- en discussiegroepen rondom vredesthematiek, zoals de Rietsuiker Actie en Eten voor India. De vredesacties van tegenwoordig zijn reacties op wat ontstond in de jaren zestig. Hierdoor kwamen we in aanraking met vredesactivisten- en organisaties, waaronder IKV en Pax Christi. Als katholieke vredesactivist vond ik dat ik

‘Ik steun mijn leven lang organisaties die strijden tegen de ernstigste ziekte van de mensheid: geweld!’

hiervan deel uit moest maken. We gaven destijds trouw guldens aan Pax Christi en tijdens verjaardagen bracht ik veel vrienden en familie op de hoogte van jullie vredeswerk. Ook demonstreerden we later met heel ons gezin actief mee tegen kernwapens, omdat we wisten

hoe rigoureuze mensenlevens konden worden vernietigd.”

Waarom steunt u PAX nu?

“Je kunt het zo zien: veel mensen geven geld aan de bestrijding van kanker, hartziekten en diabetes. Wanneer die collectanten aanbellen zeg ik: ‘Mijn leven lang steun ik organisaties die strijden tegen de ernstigste ziekte van de mensheid: geweld!’. Ik steun dus organisaties die daar wat tegen doen. Bij PAX gebeurt veel wat op zijn minst even noodzakelijk is als de organisaties tegen honger- en ziektebestrijding. Ik steun PAX nu nog steeds vanwege jullie manier van rapporteren. Ik lees graag PAX Magazine omdat hierin goed inzichtelijk gemaakt wordt waar jullie mee bezig zijn.”

Bent u zelf actief voor vrede?

“De laatste vijftien jaar ben ik nogal druk met asielzoekers, om hen te verdedigen tegen het racistische terrorisme van de IND en de VVD. Ik ben vijf jaar lang huismeester geweest voor ongedocumenteerden, waar ik nog steeds vertrouwenspersoon ben. Ik ben dus actief bezig met het opvangen van hen die gevlucht zijn van oorlogsgeweld. In 1984 richtte ik samen met mijn vrouw onze eigen wereldwinkel op in hartje Enschede. Hier is mijn vrouw nog dagelijks aan het werk. Op deze manier dragen we nog een steentje bij aan een rechtvaardige wereld.” ♦

Nalatenschappen

Als betrokken lezer weet je als geen ander waar PAX voor staat: vrede, veiligheid en ontwapening wereldwijd. Wat ons verbindt is de persoonlijke inzet van mensen. Of je ons nu steunt als lid of donateur of actievoert via je eigen kerk, parochie of organisatie... samen vormen wij het hart van de vredesbeweging. Vroeger, nu en ook in de toekomst. Om ons werk te doen hebben we ook financiële steun nodig. Is het daarom geen mooie gedachte om ons te kunnen blijven steunen? Dat kan, door ons in het testament op te nemen. Zo kun je via je nalatenschap bijdragen aan het vredeswerk van de toekomst. Als je de antwoordkaart invult, sturen we de brochure ‘Nalaten voor vrede’ toe.

Je kunt ook bellen met **Astrid van Heezik via 06-1153 6860**.

Paspoort

Naam: Cinta Depondt

Leeftijd: 42 jaar

Nationaliteit: Nederlandse

Geboorteplaats: Leiden

Woonplaats: Utrecht

Heeft gewoond in: Nice, Parijs, Moskou, Tbilisi, Londen

Reist met: de fiets ☺

Neemt altijd mee: mobiele telefoon - vooral om foto's te maken - en als ik fiets ook mijn fietscomputer, voor de navigatie.

Onafscheidelijke reisgenoot: ikzelf, ik reis vaak alleen samen met een liedje in mijn hoofd dat een dag met me meereist.

PAX werkt in conflictgebieden in vier werelddelen. Daarvoor is het soms nodig het vliegtuig te nemen (PAX compenseert de impact op het milieu). Afgelopen zomer probeerde Cinta Depondt het op een drastisch andere manier: fietsend. Ze werkt voor PAX aan vrede in Oekraïne en reed daarheen, 2.385 kilometer, van west naar oost dwars door Europa. Door steden en dorpen, velden en bossen, met alle tijd om te reflecteren op wat ze onderweg tegenkwam.

"Mijn belangrijkste bevinding: overal is menselijke vriendelijkheid, die is niet gebonden aan grenzen of nationaliteiten. En voor iedereen die vraagt: 'Maar wat dan als er iets met je gebeurt, als je zo alleen rondreist?' heb ik nu een antwoord: dan komen er vriendelijke mensen langs die je helpen. Het klinkt misschien gek, maar ik heb me tijdens de hele reis niet zo gezegend gevoeld als op de dag dat ik in een natte, stenige bocht onderuit gleed en gewond raakte: door alle onzelfzuchtige hulpvaardigheid die ik die dag mocht ontvangen.

En ik ondervind nog iets: er is geen scheiding meer tussen West- en Oost-Europa. Er is geen plek waar het ene deel van het continent ophoudt en het andere begint. De verschillen zijn geleidelijk. Het verenigde Europa, dat we de afgelopen decennia met elkaar hebben opgebouwd, betekent dat ik meer dan een week door de Europese Unie kan fietsen zonder dat om mijn paspoort wordt gevraagd. Soms geeft een beleefd bordje aan dat je een grens passeert, soms zelfs dat niet eens. Het contrast wordt pas duidelijk aan de Pools-Oekraïense grens, de buitengrens van de EU. Die is opgetuigd met hekwerken, slagbomen, douane, soldaten en kofferbakcontrole. Ook als je geen kofferbak hebt maar alleen een zadeltas met één setje kleren, een tandenborstel en twee reservebanden. Na die grens worden dingen anders. Fietsen over de snelweg, vooral omdat de meeste andere wegen te slecht onderhouden zijn. Niet meer pinnen in de dorpswinkel maar cash betalen.

Op de twaalfde dag kom ik aan bij de Peace Engineer School bij Kyiv. Daar trainen we, samen met de lokale partner, Oekraïners in het faciliteren van dialoog, bemiddeling en crisisonderhandelingen. Want buiten de veilige, vredige EU woedt nog oorlog en trekken mensen grenzen, langs identiteit, religie en ideologie. Toch laat zo'n reis op eigen kracht vooral zien hoe het landschap onverstoord voort golft, de veranderingen steeds geleidelijk blijven en de mensen overal behulpzaam zijn." ♦

Op reis
met...

Cinta
Depondt

